

PROTOKÓŁ FAKULTATYWNY

do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne,

przyjęty w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 25 maja 2000 r. został przyjęty w Nowym Jorku Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, w następującym brzmieniu:

Przekład

PROTOKÓŁ FAKULTATYWNY	PROTOCOL FACULTATIF	OPTIONAL PROTOCOL
do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne	à la Convention relative aux droits de l'enfant, concernant l'implication d'enfants dans les conflit armés	to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict
<i>Państwa-Strony niniejszego proto- kołu,</i>	<i>Les États Parties au présent Proto- cole,</i>	<i>The States Parties to the present Protocol,</i>
<i>zachęcone</i> ogromnym popar- ciem dla Konwencji o prawach dziecka, wskazującym na istnienie powszechnego zaangażowania	<i>Encouragés</i> par l'appui considérable recueilli par la Convention relative aux droits de l'enfant, qui dénote une volonté	<i>Encouraged</i> by the over- whelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the wide-

w promowanie i ochronę praw dziecka;

przyznając, że prawa dziecka wymagają szczególnej ochrony, a także wzywając do ciągłej poprawy sytuacji dzieci bez żadnego zróżnicowania między nimi, jak również do ich rozwoju i edukacji w warunkach pokoju i bezpieczeństwa;

zaniepokojone szkodliwym, szerokim oddziaływaniem konfliktów zbrojnych na dzieci, a także długoterminowymi konsekwencjami tego oddziaływania dla trwałego pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju;

potępiając celowanie do dzieci w sytuacjach konfliktów zbrojnych, jak również bezpośrednich ataków na obiekty chronione prawem międzynarodowym, w tym miejsca, gdzie z reguły znajduje się znaczna liczba dzieci, takie jak szkoły i szpitale;

mając na uwadze przyjęcie statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego, a w szczególności uwzględnienie w nim jako zbrodni wojennej poboru lub werbowania dzieci poniżej 15. roku życia lub wykorzystywania ich do aktywnego uczestnictwa w działaniach zbrojnych zarówno w międzynarodowych, jak i nie-międzynarodowych konfliktach zbrojnych;

uwważając w związku z powyższym, że w celu dalszej poprawy realizacji praw uznanych w Konwencji o prawach dziecka należy w większym stopniu chronić dzieci przed angażowaniem w konflikty zbrojne;

mając na uwadze, iż artykuł 1 Konwencji o prawach dziecka określa, że dla celów konwencji termin „dziecko” oznacza każdego człowieka w wieku poniżej 18 lat, chyba że na mocy prawa stosującego się do danego dziecka osiąga ono dorosłość wcześniej;

żywiąc przekonanie, że Protokół fakultatywny do Konwencji

générale d'œvrer pour la promotion et la protection des droits de l'enfant,

Réaffirmant que les droits des enfants doivent être spécialement protégés et lançant un appel pour que la situation des enfants, sans distinction, soit sans cesse améliorée et qu'ils puissent s'épanouir et être éduqués dans des conditions de paix et de sécurité,

Troublés par les effets préjudiciables et étendus des conflits armés sur les enfants et leurs répercussions à long terme sur le maintien d'une paix, d'une sécurité et d'un développement durables,

Condamnant le fait que des enfants soient pris pour cible dans des situations de conflit armé ainsi que les attaques directes de lieux protégés par le droit international, notamment des endroits où se trouvent généralement de nombreux enfants, comme les écoles et les hôpitaux,

Prenant acte de l'adoption du Statut de la Cour pénale internationale, qui inclut en particulier parmi les crimes de guerre, dans les conflits armés tant internationaux que non internationaux, le fait de procéder à la conscription ou à l'enrôlement d'enfants de moins de 15 ans dans les forces armées nationales ou de les faire participer activement à des hostilités,

Considérant par conséquent que, pour renforcer davantage les droits reconnus dans la Convention relative aux droits de l'enfant, il importe d'accroître la protection des enfants contre toute implication dans les conflits armés,

Notant que l'article premier de la Convention relative aux droits de l'enfant spécifie qu'au sens de ladite Convention, un enfant s'entend de tout être humain âgé de moins de 18 ans, sauf si la majorité est atteinte plus tôt en vertu de la législation qui lui est applicable,

Convaincus que l'adoption d'un protocole facultatif se

spread commitment that exists to strive for the promotion and protection of the rights of the child,

Reaffirming that the rights of children require special protection, and calling for continuous improvement of the situation of children without distinction, as well as for their development and education in conditions of peace and security,

Disturbed by the harmful and widespread impact of armed conflict on children and the long-term consequences this has for durable peace, security and development,

Condemning the targeting of children in situations of armed conflict and direct attacks on objects protected under international law, including places generally having a significant presence of children, such as schools and hospitals,

Noting the adoption of the Statute of the International Criminal Court and, in particular, its inclusion as a war crime of conscripting or enlisting children under the age of 15 years or using them to participate actively in hostilities in both international and non-international armed conflicts,

Considering, therefore, that to strengthen further the implementation of rights recognized in the Convention on the Rights of the Child there is a need to increase the protection of children from involvement in armed conflict,

Noting that article 1 of the Convention on the Rights of the Child specifies that, for the purposes of that Convention, a child means every human being below the age of 18 years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier,

Convinced that an optional protocol to the Convention raising

podnoszący granicę wieku możliwej rekrutacji osób do sił zbrojnych oraz ich uczestnictwa w działaniach zbrojnych efektywnie przyczyni się do wdrożenia zasady, że we wszelkich działaniach dotyczących dzieci podstawowym celem musi być najlepiej pojęty interes dziecka;

mając na uwadze, że dwudziesta szósta międzynarodowa konferencja Czerwonego Krzyża oraz Czerwonego Półksiężyca w grudniu 1995 r. zaleciła między innymi, aby strony konfliktu podejmowały wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia, by dzieci poniżej 18. roku życia nie brały udziału w działaniach zbrojnych;

z zadowoleniem przyjmując jednogłośnie przyjęcie przez Międzynarodową Organizację Pracy w czerwcu 1999 r. Konwencji nr 182 w sprawie zakazu i natychmiastowego działania w celu eliminacji najgorszych form pracy dzieci zakazującej między innymi prowadzenia przymusowej lub obowiązkowej rekrutacji dzieci w celu udziału w konfliktach zbrojnych;

potępiając z największym niepokojem rekrutację, szkolenie i wykorzystywanie dzieci do działań zbrojnych w ramach granic państw jak i, w skali międzypaństwowej, przez grupy zbrojne inne, niż państwowe siły zbrojne, a także uznając odpowiedzialność prowadzących taką rekrutację i szkolenie oraz wykorzystujących dzieci w tym zakresie;

przypominając, że każda ze stron konfliktu zbrojnego ma obowiązek przestrzegania postanowień międzynarodowego prawa humanitarnego;

podkreślając, że niniejszy protokół nie narusza celów ani postanowień zawartych w Karcie Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym jej artykułu 51, ani też stosownych norm prawa humanitarnego;

pamiętając, że do pełnej ochrony dzieci nieodzowne są warunki pokoju i bezpieczeństwa opartego o pełne poszanowanie celów i za-

rappoportant à la Convention, qui relèverait l'âge minimum de l'enrôlement éventuel dans les forces armées et de la participation aux hostilités, contribuera effectivement à la mise en œuvre du principe selon lequel l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale dans toutes les décisions le concernant,

Notant que la vingt-sixième Conférence internationale de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge tenue en décembre 1995 a recommandé, notamment, que les parties à un conflit prennent toutes les mesures possibles pour éviter que des enfants de moins de 18 ans ne prennent part aux hostilités,

Se félicitant de l'adoption par consensus, en juin 1999, de la Convention No 182 (1999) de l'Organisation internationale du Travail concernant l'interdiction des pires formes de travail des enfants et l'action immédiate en vue de leur élimination, qui interdit l'enrôlement forcé ou obligatoire des enfants en vue de leur utilisation dans des conflits armés,

Condamnant avec une profonde inquiétude l'enrôlement, l'entraînement et l'utilisation — en deçà et au-delà des frontières nationales — d'enfants dans les hostilités par des groupes armés distincts des forces armées d'un État, et reconnaissant la responsabilité des personnes qui recrutent, forment et utilisent des enfants à cet égard,

Rappelant l'obligation pour toute partie à un conflit armé de se conformer aux dispositions du droit international humanitaire,

Soulignant que le présent Protocole est sans préjudice des buts et principes énoncés dans la Charte des Nations Unies, notamment à l'Article 51, et des normes pertinentes du droit humanitaire,

Tenant compte du fait que des conditions de paix et de sécurité fondées sur le respect intégral des buts et principes de la Charte des

the age of possible recruitment of persons into armed forces and their participation in hostilities will contribute effectively to the implementation of the principle that the best interests of the child are to be a primary consideration in all actions concerning children,

Noting that the twenty-sixth international Conference of the Red Cross and Red Crescent in December 1995 recommended, inter alia, that parties to conflict take every feasible step to ensure that children under the age of 18 years do not take part in hostilities,

Welcoming the unanimous adoption, in June 1999, of International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which prohibits, inter alia, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict,

Condemning with the gravest concern the recruitment, training and use within and across national borders of children in hostilities by armed groups distinct from the armed forces of a State, and recognizing the responsibility of those who recruit, train and use children in this regard,

Recalling the obligation of each party to an armed conflict to abide by the provisions of international humanitarian law,

Stressing that this Protocol is without prejudice to the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including Article 51, and relevant norms of humanitarian law,

Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect of the purposes and principles contained

sad zawartych w Karcie oraz o przestrzeganie stosownych instrumentów w zakresie praw człowieka, w szczególności podczas konfliktów zbrojnych i okupacji przez obce państwo;

uznając szczególne potrzeby dzieci szczególnie narażonych na rekrutację oraz wykorzystywanie w działaniach zbrojnych w sprzeczności z niniejszym protokołem z powodu ich statusu ekonomicznego, społecznego lub płci;

pamiętając o konieczności brania pod uwagę podstawowych przyczyn ekonomicznych, społecznych i politycznych angażowania dzieci w konflikty zbrojne;

przekonani o konieczności wzmocnienia współpracy międzynarodowej w zakresie realizacji niniejszego protokołu, jak również rehabilitacji fizycznej i psychosocjalnej oraz społecznej reintegracji dzieci — ofiar konfliktów zbrojnych;

zachęcając do uczestnictwa społeczeństwa, a w szczególności dzieci i dzieci — ofiar, w rozpowszechnianiu informacji oraz programach szkoleniowych dotyczących realizacji niniejszego protokołu,

uzgodnili, co następuje:

Artykuł 1

Państwa-Strony niniejszego protokołu podejmą wszelkie możliwe środki dla zapewnienia, aby członkowie ich sił zbrojnych, którzy nie osiągnęli 18. roku życia, nie brali bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych.

Artykuł 2

Państwa-Strony niniejszego protokołu zapewnią, by osoby, które nie osiągnęły 18. roku życia, nie były objęte obowiązkowym poborem do ich sił zbrojnych.

Artykuł 3

1. Państwa-Strony podniosą granicę minimalnego wieku ochot-

Nations Unies et le respect des instruments relatifs aux droits de l'homme applicables sont essentiels à la pleine protection des enfants, en particulier pendant les conflits armés et sous une occupation étrangère,

Conscients des besoins particuliers des enfants qui, en raison de leur situation économique et sociale ou de leur sexe, sont particulièrement vulnérables à l'enrôlement ou à l'utilisation dans des hostilités en violation du présent Protocole,

Conscients également de la nécessité de prendre en considération les causes économiques, sociales et politiques profondes de la participation des enfants aux conflits armés,

Convaincus de la nécessité de renforcer la coopération internationale pour assurer la réadaptation physique et psychosociale et la réinsertion sociale des enfants qui sont victimes de conflits armés,

Encourageant la participation des communautés et, en particulier, des enfants et des enfants victimes, à la diffusion de l'information et aux programmes d'éducation concernant l'application du présent Protocole,

Sont convenus de ce qui suit:

Article 1

Les États Parties prennent toutes les mesures possibles dans la pratique pour veiller à ce que les membres de leurs forces armées qui n'ont pas atteint l'âge de 18 ans ne participent pas directement aux hostilités.

Article 2

Les États Parties veillent à ce que les personnes n'ayant pas atteint l'âge de 18 ans ne fassent pas l'objet d'un enrôlement obligatoire dans leurs forces armées.

Article 3

1. Les États Parties relèvent en années l'âge minimum de

in the Charter and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of children, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

Recognizing the special needs of those children who are particularly vulnerable to recruitment or use in hostilities contrary to this Protocol owing to their economic or social status or gender,

Mindful of the necessity of taking into consideration the economic, social and political root causes of the involvement of children in armed conflicts,

Convinced of the need to strengthen international cooperation in the implementation of this Protocol, as well as the physical and psychosocial rehabilitation and social reintegration of children who are victims of armed conflict,

Encouraging the participation of the community and, in particular, children and child victims in the dissemination of informational and educational programmes concerning the implementation of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

Article 2

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces.

Article 3

1. States Parties shall raise the minimum age for the voluntary

niczego wstępowania osób do ich narodowych sił zbrojnych z granicy określonej artykułem 38 ust. 3 Konwencji o prawach dziecka, uwzględniając zasady zawarte w tymże artykule oraz uznając, że w świetle Konwencji osoby poniżej 18. roku życia uprawnione są do szczególnej ochrony.

2. Każde z Państw-Stron złoży podczas ratyfikacji niniejszego protokołu lub przystąpienia do niego wiążącą deklarację określającą minimalny dopuszczalny wiek ochotniczego wstępowania do swoich narodowych sił zbrojnych, wraz z opisem zabezpieczeń przyjętych w celu zapewnienia, że rekrutacja taka nie będzie prowadzona siłą ani pod przymusem.

3. Państwa-Strony dopuszczające ochotnicze wstępowanie do swoich narodowych sił zbrojnych osób poniżej 18. roku życia utrzymają zabezpieczenia mające — jako minimum — zapewnić, że:

- a) wstąpienie takie jest rzeczywiście dobrowolne;
- b) wstąpienie takie odbywa się za świadomą zgodą rodziców lub opiekunów prawnych osoby wstępującej;
- c) osoby takie są w pełni poinformowane o obowiązkach związanych z taką służbą wojskową;
- d) osoby takie przed ich przyjęciem do narodowych sił zbrojnych przedstawiły wiarygodną metrykę urodzenia.

4. Każde z Państw-Stron może w dowolnym czasie złożyć deklarację informującą o dodatkowych środkach w celu pełniejszej ochrony praw dziecka, o której mowa w tym artykule, w drodze powiadomienia skierowanego do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje wszystkie Państwa-Strony o tym fakcie. Powiadomienie takie wchodzi w życie w dniu jego otrzymania przez Sekretarza Generalnego.

l'engagement volontaire dans leurs forces armées nationales par rapport à celui fixé au paragraphe 3 de l'article 38 de la Convention relative aux droits de l'enfant, en tenant compte des principes inscrits dans ledit article et en reconnaissant qu'en vertu de la Convention, les personnes âgées de moins de 18 ans ont droit à une protection spéciale.

2. Chaque État Partie dépose, lors de la ratification du présent Protocole ou de l'adhésion à cet instrument, une déclaration contraignante indiquant l'âge minimum à partir duquel il autorise l'engagement volontaire dans ses forces armées nationales et décrivant les garanties qu'il a prévues pour veiller à ce que cet engagement ne soit pas contracté de force ou sous la contrainte.

3. Les États Parties qui autorisent l'engagement volontaire dans leurs forces armées nationales avant l'âge de 18 ans mettent en place des garanties assurant, au minimum, que:

- a) Cet engagement soit effectivement volontaire;
- b) Cet engagement ait lieu avec le consentement, en connaissance de cause, des parents ou gardiens légaux de l'intéressé;
- c) Les personnes engagées soient pleinement informées des devoirs qui s'attachent au service militaire national;
- d) Ces personnes fournissent une preuve fiable de leur âge avant d'être admises audit service.

4. Tout État Partie peut, à tout moment, renforcer sa déclaration par voie de notification à cet effet adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en informe tous les autres États Parties. Cette notification prend effet à la date à laquelle elle est reçue par le Secrétaire général.

recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under 18 are entitled to special protection.

2. Each State Party shall deposit a binding declaration upon ratification of or accession to this Protocol that sets forth the minimum age at which it will permit voluntary recruitment into its national armed forces and a description of the safeguards that it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced.

3. States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that:

- (a) Such recruitment is genuinely voluntary;
- (b) Such recruitment is done with the informed consent of the person's parents or legal guardians;
- (c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service;
- (d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service.

4. Each State Party may strengthen its declaration at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all States Parties. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

5. Wymóg podniesienia wieku, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie dotyczy szkół prowadzonych przez lub pod kontrolą sił zbrojnych Państw-Stron zgodnie z artykułami 28 i 29 Konwencji o prawach dziecka.

Artykuł 4

1. Grupy zbrojne inne niż siły zbrojne danego państwa nie powinny w żadnych okolicznościach prowadzić naboru lub wykorzystywać w działaniach zbrojnych osób poniżej 18. roku życia.

2. Państwa-Strony podejmą wszelkie możliwe środki, aby zapobiec takiemu naborowi oraz wykorzystywaniu, w tym przyjmą środki prawne konieczne do zakazania i karania takich praktyk.

3. Stosowanie niniejszego artykułu tego protokołu nie będzie mieć wpływu na status prawny żadnej ze stron konfliktu zbrojnego.

Artykuł 5

Żaden element niniejszego protokołu nie będzie interpretowany jako wykluczający postanowienia prawa Państwa-Strony lub instrumenty międzynarodowe i międzynarodowego prawa humanitarnego, mające na celu pełniejszą realizację praw dziecka.

Artykuł 6

1. Każde z Państw-Stron podejmie wszelkie konieczne środki prawne, administracyjne i inne mające na celu efektywną realizację i egzekwowanie postanowień niniejszego protokołu na obszarze objętym swoją jurysdykcją.

2. Państwa-Strony zobowiązują się szeroko upowszechniać i promować zasady i postanowienia niniejszego protokołu za pomocą odpowiednich środków, zarówno wśród dorosłych, jak i wśród dzieci.

3. Państwa-Strony podejmą wszelkie możliwe środki w celu za-

5. L'obligation de relever l'âge minimum de l'engagement volontaire visée au paragraphe 1 du présent article ne s'applique pas aux établissements scolaires placés sous l'administration ou le contrôle des forces armées des États Parties, conformément aux articles 28 et 29 de la Convention relative aux droits de l'enfant.

Article 4

1. Les groupes armés qui sont distincts des forces armées d'un État ne devraient en aucune circonstance enrôler ni utiliser dans les hostilités des personnes âgées de moins de 18 ans.

2. Les États Parties prennent toutes les mesures possibles dans la pratique pour empêcher l'enrôlement et l'utilisation de ces personnes, notamment les mesures d'ordre juridique voulues pour interdire et sanctionner pénalement ces pratiques.

3. L'application du présent article du Protocole est sans effet sur le statut juridique de toute partie à un conflit armé.

Article 5

Aucune disposition du présent Protocole ne peut être interprétée comme empêchant l'application de dispositions de la législation d'un État Partie, d'instruments internationaux et du droit international humanitaire plus propices à la réalisation des droits de l'enfant.

Article 6

1. Chaque État Partie prend toutes les mesures — d'ordre juridique, administratif et autre — voulues pour assurer l'application et le respect effectifs des dispositions du présent Protocole dans les limites de sa compétence.

2. Les États Parties s'engagent à faire largement connaître les principes et dispositions du présent Protocole, aux adultes comme aux enfants, à l'aide de moyens appropriés.

3. Les États Parties prennent toutes les mesures possibles dans

5. The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child.

Article 4

1. Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years.

2. States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices.

3. The application of the present article under this Protocol shall not affect the legal status of any party to an armed conflict.

Article 5

Nothing in the present Protocol shall be construed as precluding provisions in the law of a State Party or in international instruments and international humanitarian law that are more conducive to the realization of the rights of the child.

Article 6

1. Each State Party shall take all necessary legal, administrative and other measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions of this Protocol within its jurisdiction.

2. States Parties undertake to make the principles and provisions of the present Protocol widely known and promoted by appropriate means, to adults and children alike.

3. States Parties shall take all feasible measures to ensure that

pewnienia demobilizacji lub innego zwolnienia ze służby osób podlegających ich jurysdykcji wcielonych lub wykorzystywanych w działaniach zbrojnych niezgodnie z niniejszym protokołem. Państwa-Strony tam, gdzie to konieczne, udziela takim osobom wszelkiej właściwej pomocy w odzyskaniu zdrowia fizycznego oraz psychicznego, a także społecznej reintegracji.

Artykuł 7

1. Państwa-Strony będą współpracować ze sobą we wdrażaniu niniejszego protokołu, w tym w zapobieganiu wszelkim działaniom niezgodnym z niniejszym protokołem oraz w rehabilitacji i społecznej reintegracji osób — ofiar czynów sprzecznych z niniejszym protokołem, między innymi poprzez współpracę techniczną i pomoc finansową. Taka pomoc i współpraca podejmowane będą w porozumieniu z odpowiednimi Państwami-Stronami oraz właściwymi organizacjami międzynarodowymi.

2. Państwa-Strony mające takie możliwości udziela takiej pomocy poprzez istniejące programy wielostronne, dwustronne i inne lub, między innymi, poprzez dobrowolny fundusz utworzony zgodnie z zasadami Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

Artykuł 8

1. Każde Państwo-Strona złoży, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie w tym państwie niniejszego protokołu, raport do Komitetu Praw Dziecka przedstawiający wyczerpujące informacje na temat środków, jakie państwo to podjęło w celu wdrożenia postanowień niniejszego protokołu, w tym na temat środków podjętych w celu urzeczywistnienia postanowień w zakresie uczestnictwa i rekrutacji.

2. Po przedstawieniu takiego wyczerpującego raportu każde z Państw-Stron w raportach składanych Komitetowi Praw Dziecka zgodnie z artykułem 44 Konwencji będzie umieszczać wszelkie dalsze

la pratique pour veiller à ce que les personnes relevant de leur compétence qui sont enrôlées ou utilisées dans des hostilités en violation du présent Protocole soient démobilisées ou de quelque autre manière libérées des obligations militaires. Si nécessaire, les États Parties accordent à ces personnes toute l'assistance appropriée en vue de leur réadaptation physique et psychologique et de leur réinsertion sociale.

Article 7

1. Les États Parties coopèrent à l'application du présent Protocole, notamment pour la prévention de toute activité contraire à ce dernier et pour la réadaptation et la réinsertion sociale des personnes qui sont victimes d'actes contraires au présent Protocole, y compris par une coopération technique et une assistance financière. Cette assistance et cette coopération se feront en consultation avec les États Parties concernés et les organisations internationales compétentes.

2. Les États Parties qui sont en mesure de le faire fournissent cette assistance par l'entremise des programmes multilatéraux, bilatéraux ou autres déjà en place ou, le cas échéant, dans le cadre d'un fonds de contributions volontaires constitué conformément aux règles établies par l'Assemblée générale.

Article 8

1. Chaque État Partie présente, dans les deux années qui suivent l'entrée en vigueur du présent Protocole en ce qui le concerne, un rapport au Comité des droits de l'enfant contenant des renseignements détaillés sur les mesures qu'il a prises pour donner effet aux dispositions du présent Protocole, notamment celles concernant la participation et l'enrôlement.

2. Après la présentation du rapport détaillé, chaque État Partie inclut dans les rapports qu'il présente au Comité des droits de l'enfant conformément à l'article 44 de la Convention tout com-

persons within their jurisdiction recruited or used in hostilities contrary to this Protocol are demobilized or otherwise released from service. States Parties shall, when necessary, accord to these persons all appropriate assistance for their physical and psychological recovery and their social reintegration.

Article 7

1. States Parties shall cooperate in the implementation of the present Protocol, including in the prevention of any activity contrary to the Protocol and in the rehabilitation and social reintegration of persons who are victims of acts contrary to this Protocol, including through technical cooperation and financial assistance. Such assistance and cooperation will be undertaken in consultation with concerned States Parties and relevant international organizations.

2. States Parties in a position to do so shall provide such assistance through existing multilateral, bilateral or other programmes, or, inter alia, through a voluntary fund established in accordance with the rules of the General Assembly.

Article 8

1. Each State Party shall submit, within two years following the entry into force of the Protocol for that State Party, a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol, including the measures taken to implement the provisions on participation and recruitment.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44

informacje dotyczące wdrażania niniejszego protokołu. Inne Państwa-Strony niniejszego protokołu będą składać raport co pięć lat.

3. Komitet Praw Dziecka może zażądać od Państw-Stron dalszych informacji odnoszących się do implementacji niniejszego protokołu.

Artykuł 9

1. Niniejszy protokół jest otwarty do podpisu dla wszystkich państw będących Stronami Konwencji lub państw, które ją podpisały.

2. Niniejszy protokół podlega ratyfikacji i jest otwarty do przystąpienia dla wszystkich państw. Dokumenty ratyfikacji lub przystąpienia zostaną złożone u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. Sekretarz Generalny, działając jako depozytariusz Konwencji oraz Protokołu, poinformuje wszystkie Państwa-Strony Konwencji oraz państwa, które podpisały Konwencję, o każdej deklaracji, zgodnie z artykułem 13.

Artykuł 10

1. Niniejszy protokół wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia dziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia.

2. Dla każdego państwa ratyfikującego niniejszy protokół lub przystępującego do niego po jego wejściu w życie niniejszy protokół wejdzie w życie po upływie miesiąca od daty złożenia dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia przez to państwo.

Artykuł 11

1. Każde z Państw-Stron może wypowiedzieć niniejszy protokół w dowolnej chwili w drodze pisemnej notyfikacji złożonej na ręce Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje o tym fakcie pozostałe Państwa-Strony Konwencji, jak

plément d'information concernant l'application du présent Protocole. Les autres États Parties au Protocole présentent un rapport tous les cinq ans.

3. Le Comité des droits de l'enfant peut demander aux États Parties un complément d'information concernant l'application du présent Protocole.

Article 9

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature de tout État qui est Partie à la Convention ou qui l'a signée.

2. Le présent Protocole est soumis à la ratification et est ouvert à l'adhésion de tout État. Les instruments de ratification ou d'adhésion sont déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. Le Secrétaire général, en sa qualité de dépositaire de la Convention et du Protocole, informe tous les États Parties à la Convention et tous les États qui ont signé la Convention du dépôt de chaque déclaration en vertu de l'article 13.

Article 10

1. Le présent Protocole entrera en vigueur trois mois après la date de dépôt du dixième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des États qui ratifieront le présent Protocole ou qui y adhéreront après son entrée en vigueur, ledit Protocole entrera en vigueur un mois après la date du dépôt par cet État de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 11

1. Tout État Partie peut, à tout moment, dénoncer le présent Protocole par voie de notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en informera les autres États Parties à la Convention et tous les États qui

of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of this Protocol.

Article 9

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The Secretary-General, in his capacity as depositary of the Convention and the Protocol, shall inform all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention of each instrument of declaration pursuant to article 13.

Article 10

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 11

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the

również wszystkie państwa, które podpisały Konwencję. Wypowiedzenie wejdzie w życie po upływie jednego roku od daty przyjęcia notyfikacji przez Sekretarza Generalnego. Jeżeli jednak w momencie upływu tego rocznego okresu wypowiedzające Państwo-Strona zaangażowane będzie w konflikt zbrojny, to wypowiedzenie nie wejdzie w życie przed zakończeniem tego konfliktu.

2. Wypowiedzenie takie nie zwalnia Państwa-Strony z wynikających z niniejszego protokołu obowiązków w zakresie wszelkich przestępstw, które miały miejsce przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia. Wypowiedzenie takie w żaden sposób nie będzie mieć wpływu na dalsze rozpatrywanie jakichkolwiek spraw znajdujących się w trakcie rozpatrywania przez Komitet przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia.

Artykuł 12

1. Każde z Państw-Stron może zaproponować poprawkę i wnieść ją do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny zakomunikuje następnie o zaproponowanej poprawce Państwom-Stronom, łącznie z wnioskiem o wskazanie, czy są one za zwołaniem konferencji Państw-Stron mającej na celu rozważenie i przeprowadzenie głosowania nad tą propozycją. W przypadku gdy w ciągu czterech miesięcy od daty takiego powiadomienia co najmniej jedna trzecia Państw-Stron wypowie się za zwołaniem takiej konferencji Sekretarz Generalny zwoła taką konferencję pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Każda poprawka przyjęta większością głosów Państw-Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu podlegać będzie zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ogólne.

2. Poprawka przyjęta w sposób zgodny z ust. 1 niniejszego artykułu wejdzie w życie po jej zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych i przyjęciu większością dwóch trzecich Państw-Stron.

ont signé la Convention. La dénonciation prendra effet un an après la date à laquelle le Secrétaire général en aura reçu notification. Toutefois, si à l'expiration de ce délai d'un an, l'État Partie auteur de la dénonciation est engagé dans un conflit armé, celle-ci ne prendra pas effet avant la fin dudit conflit.

2. Cette dénonciation ne saurait dégager l'État Partie de ses obligations en vertu du présent Protocole à raison de tout acte accompli avant la date à laquelle la dénonciation prend effet, pas plus qu'elle ne compromet en quelque manière que ce soit la poursuite de l'examen de toute question dont le Comité serait saisi avant la date de prise d'effet de la dénonciation.

Article 12

1. Tout État Partie peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Celui-ci communique alors la proposition d'amendement aux États Parties, en leur demandant de lui faire savoir s'ils sont favorables à la convocation d'une conférence des États Parties en vue de l'examen de la proposition et de sa mise aux voix. Si, dans les quatre mois qui suivent la date de cette communication, un tiers au moins des États Parties se prononcent en faveur de la convocation d'une telle conférence, le Secrétaire général convoque la Conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des États Parties présents et votants à la conférence est soumis à l'Assemblée générale pour approbation.

2. Tout amendement adopté conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article entre en vigueur lorsqu'il a été approuvé par l'Assemblée générale des Nations Unies et accepté par une majorité des deux tiers des États Parties.

Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General. If, however, on the expiry of that year the denouncing State Party is engaged in armed conflict, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any act that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 12

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. Po wejściu w życie poprawka będzie miała moc wiążącą dla tych Państw-Stron, które ją przyjęły; pozostałe Państwa-Strony pozostają związane postanowieniami protokołu oraz wszelkimi wcześniejszymi poprawkami, jeśli zostały one przez te państwa przyjęte.

Artykuł 13

1. Niniejszy protokół, którego teksty sporządzone w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, zostanie złożony w archiwum Organizacji Narodów Zjednoczonych.

2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przekaże uwierzytelnione kopie niniejszego protokołu wszystkim Państwom-Stronom Konwencji oraz państwom, które podpisały Konwencję.

3. Lorsqu'un amendement entre en vigueur, il a force obligatoire pour les États Parties qui l'ont accepté, les autres États Parties demeurant liés par les dispositions du présent Protocole et par tous amendements antérieurs acceptés par eux.

Article 13

1. Le présent Protocole, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé aux archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies fera parvenir une copie certifiée conforme du présent Protocole à tous les États Parties à la Convention et à tous les États qui ont signé la Convention.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

Article 13

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

Po zapoznaniu się z powyższym Protokołem fakultatywnym, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony z uwzględnieniem deklaracji Rzeczypospolitej Polskiej, złożonej zgodnie z artykułem 3 ustęp 2 powyższego Protokołu fakultatywnego,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 14 lutego 2005 r.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
L.S.